

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Punctum Difficultatis 1. Præmittuntur quædam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

Punctum Difficultatis 1.

Premittuntur quadam.

PREMITTO primò. *Esse aliqua projecta, quæ non nisi secundum modum, violentiam habent, ut quando lapis cum violentia deorsum projicitur, de hoc motu.*

ASSERO primò. *illum motum etiam à principio naturali produci.*

sio incipit à magis proximo, & postea in remotiora procedit: & quia motus ille causatus in immediatori parte, juvat motum alius se superioris, & ille superior, motum alius superioris: hinc suprema pars, habebit ex impressione virtutis à movente manubrium facta & insuper ex inferioribus motum suum juvantibus, majorem impetum: & sicut si sint circuli ita connexi, ut anse unius, arripiant ansas alius, tunc motus supremæ rotæ, non tantum à movente primario, sed etiam ab aliis circulis notabiliter augetur: ita idem fieret in præfenti. *Neg. valet, si dicas, vi hujus doctrinæ sequi, quòd partes remotiores illuminabilis, magis illuminentur conferentibus vim partibus immediatè illuminatis, sicut partes inferiores conferunt, ad motum superiorum partium circuli, non inquam valet: quia scilicet hoc experimur in rotis, non experimur fieri in luminoso. Et quamvis non experiamur, quod partibus superioribus, plus virtutis motivæ insit, cum tamen experiamur à posteriori id sequi, quod sequitur ex majori virtute motiva, vel applicatione illius, nempe celeritatem motus, ideo ex signo hoc, à posteriori colligimus, virtutem motivam majorem illic esse.*

HÆC VIA RESPONDENDI, non est universalis; quia accipiamus circulum, vel pilam: projiciat illam movens extrinsecum ut volvatur, eo casu, virtus impulsiva immediatè imprimetur partibus superioribus, utpotè vicinioribus, deberentque partes superiores juvare virtutem motivam partium inferiorum, si est constans doctrina adlata, & tamen partes circuli inferiores, tardius moventur, *hinc*

SECUNDA VIA satisfaciendi eidem difficultati est, scilicet posito, quòd æqualiter applicetur, omnibus partibus circuli, vis motiva, tardius movebuntur partes inferiores ex accidenti: quia scilicet, quamvis possent æquali celeritate & æquale spatium, sub eadem circulatione conficere, impediuntur situ quem medium habent, & ex altera parte, partes antecedentes, nec percurrere, nec penetrare possunt. Quod autem merè, propter dictum impedimentum hoc proveniat, signum à posteriori est: quia si illæ partes ponerentur loco superiori, consimilem cursum superioribus facerent.

DIFFICULTAS II.

De motu projectionis.

His de divisione motûs in tardum & velocem dictis, restat dicere, de divisione motûs in naturalem & violentum. Naturalis est, qui secundum inclinationem subjecti, violentus autè è contra. Et quia motus violentus maximè in projectione elucet, de hac agemus.

RATIO: Tum quia, si sponte caderet, produceret illum motum, cur detinebit suam actione, quando violentè producit. Tum quia si non concurreret ad productionem illius motûs, deberet se, vel attollere, vel resistere illi motui quod improbable est: nunquam enim habet vim, à centro recedendi, non etiam se habet merè passivè, quia majorem sentimus difficultatem in projiciendo eodem lapide fursum, quàm in projiciendo deorsum. Ergo apparet non à sola projectione, motum illum causari, cum tamen ad motum fursum, passivè se habeat lapis. Tum quia si ob aliquam causam non concurreret gravitas naturalis ad illum motum, ex eo non concurreret, quia esset malum illius; hæc autem ratio non convincit: nego enim illum motum esse malum illius, sed potius bonum, licet tale, quod à lapide haberi non possit, sine superaddito principio. Addatur gravitas tanta lapidi, quanta est sufficiens, talem motum ciere, quantum ciet virtus illa, non erit hoc violentum lapidi, & cur erit violentum, si hoc faciat aliunde habità virtute? Animal ex turri cadere est malum, & tamen casum illum principiat naturalis gravitas: dato ergo, quòd motus ille esset malum lapidis, non sequeretur jam inde principiari eundem à naturali virtute nullo modo posse.

Neque valet, si dicas, gravitatem respectu illius motûs, habere se solum, ut conditionem. Tum quia conditio, nunquam est principium idem agendi, & ita approximatio, nunquam irrita, & tamen aliàs gravitas principiat motum deorsum. Tum quia gravitas animalis, non est conditio sine qua non, ad motum, ex turri deorsum. Tum quia quodcunque ostenderis signum legitimum investigandæ non conditionis, sed principii agendi, idem ostendet, gravitatem non habere se per modum meræ conditionis.

ASSERO secundò, *motum illum non à sola gravitate innata, sed etiam à causa projectionis causari.*

RATIO, quia experimur projectum lapidem, citius deorsum descendere, cujus ratio non potest in aliud principium, quàm in projicientem, referri.

ASSERO tertiò. *Tunc projiciens plus agit, quàm gravitas, quando celeritas motus, excedit plus, quàm uniter, celeritatem naturaliter competentem.*

RATIO, quia si erit æqualis celeritas, æquè utrum

† ff 2

trum

rum ager: hinc si descendente lapide ut 2. cito, descendat ut 4. cito, æqualiter agent: si ut 5. magis ager projiciens. Quæ autem dicta sunt de motu gravium deorsum, proportionaliter applicanda ad motum levium sursum.

PRÆMITTO secundò. *Causam projectionis immediatam non esse semper ipsum projiciens.* quamvis sit semper causa mediata.

RATIO primæ partis: Tum quia, sæpè durat projectio, cum jam non existit projiciens. Tum quia vel producit aliquid, quod defertur etiam in medium, projiciens in projecto, vel non producit: Si non producit: ergo vel agit in distans, vel nulla est causa motus illius projectionis. Quod si producit aliquid: ergo quod volumus, mediate agit. Tum quia distans non potest esse causa, nisi mediata, sed defacto projiciens à projecto existente in medio distat. Ergo illius projectionis causa immediata, non est projiciens.

RATIO secundæ partis: quia nisi ponatur projiciens esse causa mediata projectionis, nulla dabitur causa illius motus, reperireturque effectus sine causa.

PRÆMITTO tertio. *Causam projectionis & impulsus non esse solum aërem vel medium*, contra quam sensit Dandinus secundò de anima, Dig: secunda. Pereira, & alii, qui censent primò moveri projectum ab ipso projiciente, postea à medio, sine ulla qualitate impressa.

RATIO prima præmissi est Ovid. Quia si projecta moverentur ab aëre, omnia mota eadem velocitate moverentur: Quia causa motus esset eadem, aër, & eodem modo applicata.

RESPONDERI posset, negando causam motus, eodem modo esse applicatam, dicerent enim oppositi, idè in medio, majori velocitate pergere projectum, quia præ commotione facta aeris à projiciente, motæ partes, majori postea nisu promovent alias, consequenter causam motus, non esse eodem modo applicatam.

RATIO secundæ ex eodem est: quia si motus projectorum causaretur ab aëre, non esset ratio, cur ad tantam distantiam deficeret, & cælum v. g. non tangeret: eadem enim est vis agentis in fine motus.

RESPONDERI posset, Neg: Sequelam. Quia quò debilior est motus profectus primò à projiciente, eò facit ut brevius una pars aeris aliam trudit, & secum mobile deferre possit.

RATIO tertiæ hujus præmissi, petenda erit ex adferendis sequenti puncto.

Cæterum indubiè, aer, & medium juvant ad motum illum. Et quidem juvant partes anteriores aeris, & voluit Phys: 8. Philof: tex: 80. quia utina protrudens aliam, aperit faciliorem viam projecto gravi, juvant etiam partes aeris subsequentes: quia dum hæc ad impediendum vacuum, & replendum illud spatium, quod mobile projectum deserit, accurrunt cum impetu, fit ut

protrahant à tergo mobile projectum: sic. v. g. fit ingen: sphaera projecta, post cujus tergum ponatur pluma, aut aliquid levius, facta projectione trahetur aliquantulum pluma post illud projectum, quod in aliud referri non potest, nisi in succedentes à tergo, partes aeris. Juvant etiam partes laterales, quia & ipsæ commoventur versus partem, quæ procedit impulsus, immo etiam concurrere debent ad tergum lapidis, ut impleant etiam pro sua parte locum aeris, cum violentia sequentis. Et certè si ob exhalationes calidas, in terræ hiatus interceptas, fit terræ motus, si ventus concutit etiam ædificia & turres, cur mobili projecto, aerem ad motum prodesse negabimus? Et sicut in pneumaticis molendinis, tanta rota solo vento circumagitur, cur non conferet in projectione quidquam aer? Et hoc expressè docuit Philosoph: 8. Phys: C. 10. Tex. 82. 3. de cælo C. 2. Tex. 28.

Quod autem dico de impulsu ordine ad motum, quòd scilicet ad eum conferat aer, proportionaliter dici debet, quòd conferat ad retinendum grave, ne deorsum ruat, hocque videntur probare experientia v. g. si in vitro circumagatur aqua, & dextrè orificio terræ obvertatur, nò fluit, pondusque illud aquæ aer sustentat, idem dicendum de nummo itidem rotato in galero, qui etiam non decidit, & quamvis referri hoc principaliter debeat in hoc principium, quia posito illo corpore in æquilibrio, non est ratio, cur ad hanc potius, quàm illam partem vergat, tamen ad hoc confert ipse etiam aer, unde etiam si acicula dextrè ponatur in aqua, ob simile æquilibrium non immergitur, confert tamen ad hoc corpus aquæ, conferet ergo suo modo & corpus aeris. Sed restat quærere, an præter aerem ad ciendum motum in medio, detur aliqua qualitas?

Punctum Difficultatis 2.

An detur qualitas projectis impressa?

DICENDUM est. Probabile est imprimi à projiciente impulsus, qui sit qualitas à projiciente producta, nata producere motum in corpore cui imprimitur, vel si admittas impulsus etiam in spiritibus, de quo in materia de Angelis pro ly in corpore pone in re. Ad id probandum.

PRIMA Experientia est, qua utitur etiam Ovid: flante vento versus orientem, explosus in adversum globus, tanto impetu fertur, ergo latio illa non est in aerem referenda: quia hic adversus est.

RESPONDERI potest, etiam fortissimo vento posito, quia major vis est aeris primo moti à globo excusso, resistere illi ventus non potest, & licet flante maximo vento, impediri non potest,

ne